นิยามศัพท์ด้านการท่องเที่ยว

ผู้มาเยือน (visitors) รวมไปถึง “นักท่องเที่ยว” (ผู้มาเยือนแบบค้างคืน) (over-night visitors)” และ “ ผู้มาเยือนและจากสถานที่นั้นไปภายในวันเดียวกัน (same-day visitors)”

◉ **<u>รูปแบบของการท่องเที่ยว</u>**

การท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) หมายถึง ผู้พำนักอาศัยที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศและเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ

การท่องเที่ยวขาเข้า (Inbound Tourism) หมายถึง ผู้พำนักอาศัยที่มีถิ่นพำนักในต่างประเทศและเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในอีกประเทศหนึ่ง

การท่องเที่ยวขาออก (Outbound Tourism) หมายถึง ผู้พำนักอาศัยที่มีถิ่นพำนักอยู่ในประเทศและเดินทางออกไปยังประเทศอื่น

การท่องเที่ยวในประเทศ (Internal Tourism) ประกอบด้วยการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) และการท่องเที่ยวขาเข้า (Inbound Tourism)

การท่องเที่ยวระดับชาติ (National Tourism) ประกอบด้วยการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism) และการท่องเที่ยวขาออก (Outbound Tourism)

การท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) ประกอบด้วยการท่องเที่ยวขาเข้า Inbound Tourism) และการท่องเที่ยวขาออก (Outbound Tourism)

◉ **<u>หน่วยพื้นฐานของการท่องเที่ยว</u>**

ผู้เดินทางระหว่างประเทศ(International Traveller) หมายถึงบุคคลใดก็ตามที่เดินทางออกนอกประเทศที่ตนพำนักอาศัยอยู่ (โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์และวิธีการในการเดินทางถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะเดินทางเท้าก็ตาม)

ผู้เดินทางภายในประเทศ (Domestic Traveller) หมายถึงบุคคลใดก็ตามที่เดินทางภายในประเทศที่ตนพำนักอาศัยอยู่ (โดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์และวิธีการในการเดินทางถึงแม้ว่าบุคคลนั้นจะเดินทางด้วยการเดินเท้าก็ตาม) ความแตกต่างระหว่างประเภทผู้เดินทางซึ่งแบ่งออกกว้างๆเป็น 2 ประเภท อันได้แก่

- ผู้มาเยือน (Visitors)
- ผู้เดินทางประเภทอื่น (Other Travelers)

ผู้เดินทางทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวก็คือ ผู้มาเยือน (Visitors) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม

- นักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือนแบบค้างคืน (Overnight Visitors))
- ผู้มาเยือนและจากสถานที่นั้นไปภายในวันเดียวกัน (Same-day Visitors)

◉ **<u>ผู้มาเยือน (Visitors)</u>**

ผู้มาเยือนแบ่งเป็น 2 ประเภท

นักท่องเที่ยว (Tourist) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว โดยพำนักอยู่ในประเทศที่มาเยือนเป็นเวลาอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

นักทัศนาจร (Excursionist) ได้แก่ ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราวโดยใช้เวลาอยู่ในประเทศที่มาเยือนน้อยกว่า 24 ชั่วโมง (รวมถึงผู้โดยสารที่มากับเรือทัศนาจรด้วย)

ผู้โดยสารที่มากับเรือ (Cruise Passengers) คือ ผู้มาเยือนประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเข้ามาและออกไปโดยเรือ

ลำเดียวกันและในกรณีนี้จะแยกไว้ต่างหาก WTO ได้เสนอแนะว่าผู้โดยสารที่มากับเรือนั้น ถ้าหากพักค้างคืนอยู่บนเรือก็ให้ถือว่าเป็นนักทัศนาจร (Excursionist) แต่ถ้าหากลงมาค้างคืนบนบกก็ให้ถือว่าเป็นนักท่องเที่ยว (Tourist)

⦿ **<u>นิยามที่กำหนดโดยนักท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย</u>**

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้กำหนดนิยามการท่องเที่ยวและวิธีการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อให้สอดคล้องกับองค์กรการท่องเที่ยวโลก (WTO) ดังนี้

นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ คือ ชาวต่างประเทศที่เดินทางเข้ามาในประเทศไทยและพำนักอยู่ในประเทศไทยครั้งหนึ่ง ๆ ไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง และไม่เกิน 90 วัน และชาวต่างประเทศเหล่านี้จะต้องเดินทางเข้ามาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ คือ

- เดินทางเข้ามาเพื่อท่องเที่ยว เยี่ยมญาติ/เพื่อนๆ พักฟื้น การศาสนา การกีฬา การประชุมสัมมนา การทูต
- การเดินทางเข้ามาเพื่อประสงค์ติดต่อทางธุรกิจหรือการค้าขาย
- เดินทางเข้ามาและออกไปกับเรือเดินสมุทรลำเดียวกันที่แวะจอด ณ ท่าเรือและขึ้นมาค้างคืนบนบก

สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางออกจากประเทศไทยแล้ว และเดินทางกลับเข้ามาใหม่ในการกลับมาครั้งที่ 2 หรือครั้งต่อๆ ไป หากแต่ละครั้งพำนักอยู่ในประเทศไทยเกินกว่า 24 ชั่วโมง ก็จะถูกนับรวมเข้าเป็นนักท่องเที่ยวอีกครั้งหนึ่งตามหลักเกณฑ์ที่ทุกประเทศปฏิบัติกัน

ส่วนใหญ่ผู้โดยสารที่เดินทางผ่านหรือแวะต่อเครื่องบิน ณ ท่าอากาศยานนานาชาติ จะไม่นับรวมเข้าเป็นนักท่องเที่ยว และผู้ที่อาศัยอยู่ติดเขตชายแดนไทย เข้ามาเย็นกลับ ก็ไม่นับเป็นนักท่องเที่ยวเช่นกัน

นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประเทศไทย ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวที่ถือหนังสือสำคัญ 2 ประเภทคือ

- นักท่องเที่ยวถือหนังสือเดินทาง (Passport) คือนักท่องเที่ยวทั่วๆไป
- นักท่องเที่ยวที่ถือหนังสือผ่านแดน (Border Pass) คือนักท่องเที่ยวที่มีพื้นที่อยู่ติดเขตแดนประเทศไทย ซึ่งเข้ามาเยือนประเทศและมีสิทธิ์พำนักอยู่ในประเทศไทยได้นาน 15 วัน

นักท่องเที่ยวภายในประเทศ คือบุคคลที่เดินทางออกจากถิ่นที่ตนพำนักอยู่จากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่งโดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ แต่มิใช่เพื่อไปหางานทำหรือหารายได้ทั้งนี้ได้จำแนกนักท่องเที่ยวไว้ 2 ประเภทคือ

- นักท่องเที่ยวประเภทค้างแรม
- นักท่องเที่ยวประเภทเช้าไป – เย็นกลับ

นักท่องเที่ยวทั้ง 2 ประเภทประกอบด้วย

- คนไทย (Thai National)
- คนต่างชาติที่อยู่ภายในประเทศไทย (Thailand Residence)
- นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เข้ามาเยือนประเทศไทย แล้วเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศไทย

นักท่องเที่ยวคนไทย คือ คนไทยที่เดินทางออกนอกประเทศและพำนักอยู่ในต่างประเทศครั้งหนึ่งๆ ไม่เกิน 90 วัน และคนไทยเรานี้จะต้องเดินทางออกไปด้วยวัตถุประสงค์อะไรก็ได้ที่มิใช่ออกไปเพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งวัตถุประสงค์นั้นจะเป็นอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ คือ

- เพื่อการท่องเที่ยว เยี่ยมญาติ / เพื่อน พักฟื้น ประกอบพิธีทางศาสนา การกีฬา การประชุม / สัมมนา ติดต่อทางการทูต
- เพื่อประสงค์ติดต่อทางธุรกิจหรือทำการค้าขาย
- เดินทางไปกับเรือเดินสมุทรและกลับมากับเรือลำเดียวกัน

Tourist (นักท่องเที่ยว) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนไปค้างคืนยังอีกสถานที่หนึ่ง อย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วัน เพื่อกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้างค่าตอบแทน จากสถานที่ตนไปเยือน

Foreign Tourist (นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ) หมายถึงบุคคลที่ถือสัญชาติอื่นที่มิใช่สัญชาติเดียวกันกับประเทศที่ตนไปเยือน เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนไปค้างคืนอีกยังสถานที่หนึ่งโดยมีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน แต่ต้องไม่เกิน 90 วัน เพื่อกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้างค่าตอบแทน

Domestic Tourist (นักท่องเที่ยวภายในประเทศ) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนไปยังสถานที่หนึ่งภายในประเทศโดยมีการค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน ไม่เกิน 90 วัน ในสถานที่ที่ตนไปเยือนเพื่อกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทน

International Tourist (นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรของตนไปอีกประเทศหนึ่งโดยมีการค้างคืนในประเทศที่ตนไปเยือยอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 90 วัน เพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทน จากประเทศนั้นๆ (รวมถึงบุคคลที่ถือสัญชาติเดียวกับประเทศที่ตนไปเยือนแต่ไม่ได้มีถิ่นพำนักถาวรในประเทศนั้น)

Crew members (เจ้าหน้าที่ยานพาหนะ) หมายถึงลูกเรือที่เดินทางมากับพาหนะโดยสารเพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวกต่างๆ ไม่นับรวมเป็นนักท่องเที่ยว

Residents (ผู้อยู่ถาวร) หมายถึงบุคคลซึ่งอาศัยอยู่ในสถานที่หนึ่งที่ใดไม่น้อยกว่า 1 ปี หรือ อาจจะอาศัยอยู่ไม่ถึง 1 ปี แต่ตั้งใจจะกลับมาอาศัยอยู่ตลอดภายใน 12 เดือน

Non – Residents (ผู้อยู่ชั่วคราว) หมายถึงบุคคลซึ่งอาศัยอยู่ในสถานที่หนึ่งที่ใดเกินกว่า 90 วัน แต่ไม่เกิน 1 ปี

Excursionist หรือ Day-Visitors (นักทัศนาจร) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรไปยังอีกสถานที่หนึ่งเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยมิได้ค้างคืนและไม่มีรายได้หรือค่าจ้าง ค่าตอบแทนในการไปเยือนสถานที่นั้น

Domestic Excursionist (นักทัศนาจรภายในประเทศ) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักถาวรไปยังอีกสถานที่หนึ่งภายในประเทศ โดยมิได้ค้างคืนเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ แต่ต้องไม่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทน

International Excursionists (นักทัศนาจรระหว่างประเทศ) หมายถึงบุคคลที่เดินทางจากถิ่นพำนักไปยังอีกประเทศหนึ่ง โดยมิได้พำนักเพื่อประกอบกิจกรรมต่างๆ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดค่าจ้าง ค่าตอบแทน

Cruise Passenger (ผู้โดยสารมากับเรือท่องเที่ยว) หมายถึงบุคคลซึ่งเดินทางโดยสารมากับเรือท่องเที่ยว

Transit Passenger หมายถึง ผู้โดยสารที่เดินทางเข้ามากับพาหนะขนส่งและไม่ได้รับอนุญาตให้ออกจาก terminal ที่กำหนดซึ่งไม่ได้มีการตรวจหนังสือเดินทางในการเข้าประเทศ

Disembarked Passenger (ผู้โดยสารขาลง)

Embarked Passenger (ผู้โดยสารขาขึ้น)

Arrival Passenger (ผู้โดยสารขาเข้า)

Departure Passenger (ผู้โดยสารขาออก)

Inbound Tourist (นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในประเทศ) หมายถึงบุคคลที่ถือเป็นนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังในอีกประเทศหนึ่ง

Outbound Tourist (นักท่องเที่ยวที่เดินทางออก) หมายถึงบุคคลที่อาศัยอยู่ในประเทศหนึ่งและเดินทางออกจากประเทศของตนในลักษณะของนักท่องเที่ยว ไปยังประเทศอื่นๆ

Thai national residents abroad หรือ Overseas Thai (คนไทยโพ้นทะเล) หมายถึงบุคคลที่ถือสัญชาติไทยแต่มีถิ่นพำนักถาวรในต่างประเทศ

Thailand residents (คนต่างด้าว) หมายถึงบุคคลที่มิได้ถือสัญชาติไทย แต่พำนักอาศัยถาวรอยู่ในต่างประเทศ

Length of stay (ระยะเวลาพำนัก) หมายถึงสำนวนวันที่นักท่องเที่ยวพำนักอยู่ในประเทศโดยนับตั้งแต่วันที่เดินทางเข้ามาจนถึงวันที่เดินทางออกไป

Tourist night (คืนพักนักท่องเที่ยว) หมายถึงจำนวนนักท่องเที่ยวคูณด้วยระยะพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว

Occupancy rate (อัตราการเข้าพัก) หมายถึงร้อยละ ของจำนวนห้องพักทั้งหมดที่มีการเข้าพัก

Room sale (ห้องพักที่ขายได้) หมายถึงจำนวนห้องพักทั้งหมดที่มีการเข้าพัก

Visitor's Characteristics (ลักษณะของนักท่องเที่ยว) หมายถึงรายละเอียดต่างๆ ของนักท่องเที่ยวเช่น เพศ อายุ อาชีพ ลักษณะการเดินทาง จุดประสงค์ในการเดินทาง

First Visit (การเยือนครั้งแรก)

Revisit (การเยือนซ้ำ)

Repeat Visitor (ผู้มาเยือน)

Frequency of Visit (ความถี่ในการมาเยือน) หมายถึงจำนวนครั้งของการมาเยือนสถานที่นั้นๆ

⦿ **<u>สถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยว</u>**

โรงแรม หมายถึงที่พักที่มีไว้สำหรับขายบริการให้แก่นักท่องเที่ยว หรือผู้มาเยือนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆครบถ้วน เช่น ห้องปรับอากาศ หรือห้องชุดพักผ่อน ห้องอาหาร ห้องประชุม สระว่ายน้ำ สถานบันเทิง สถานบริการต่างๆ ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกต่างๆ ตลอดจนบริการแลกเปลี่ยนเงินตรา บริการไปรษณีย์ บริการรับ - ส่ง เป็นต้น

เกสท์เฮาส์ หมายถึงที่เจ้าของที่จัดไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยวที่พักนี้ อาจจะอยู่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังนี้

- บ้านพักที่เจ้าของจัดส่วนหนึ่งไว้สำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- ลักษณะคล้ายโรงแรม แต่วิธีการและระเบียบต่างๆ ไม่เข้มงวดมากเหมือนในโรงแรม ที่พักลักษณะนี้คิดค่าบริการ 2 อัตรา คือ ค่าบริการอยู่ในอัตราสูงจะเป็นห้องพักที่มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ โทรศัพท์อยู่ภายในห้องพัก แต่ถ้าบริการอยู่ในอัตราต่ำ ผู้เข้าพักจะต้องใช้ห้องน้ำและโทรศัพท์รวม

บังกะโล หมายถึงที่พักที่จัดให้นักท่องเที่ยวพักเป็นหลังๆ หลังหนึ่งอาจมี 1 ห้องนอนหรือมากกว่าก็ได้ แต่ในการรวบรวมสถิตินี้ บังกะโลอาจต้องอยู่ตามแหล่งท่องเที่ยวโดยเฉพาะ เช่น ตามชายหาด เป็นต้น หากใช้ชื่อบังกะโล แต่อยู่ในเมืองบริเวณย่านธุรกิจจะถูกจัดรวมในกลุ่มของโรงแรม

บ้านพักญาติหรือบ้านเพื่อน หมายถึงที่พักที่อยู่ในบ้านของญาติพี่น้องหรือเพื่อนของนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวพักโดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า

บ้านรับรองของหน่วยราชการ หมายถึงที่พักของหน่วยราชการจัดสร้างไว้ในจังหวัดต่างๆ เพื่อรับรองแขกทางราชการหรือผู้เกี่ยวข้องเข้าพัก สถานที่พักในลักษณะนี้มักไม่ต้องเสียค่าเช่า

บ้านรับรองของบริษัทเอกชน หมายถึงที่พักบริษัทเอกชนได้จัดสร้างไว้ในจังหวัดต่างๆ เพื่อรับรองหรือให้พนักงานของบริษัทที่เดินทางไปจังหวัดนั้นๆ ได้ใช้เป็นสวัสดิการของบริษัท

หอพักเยาวชน หมายถึงที่พักที่กลุ่มบุคคลจัดไว้เพื่อสมาชิกของกลุ่มมาใช้บริการ โดยจะเสียค่าเช่าในอัตราประหยัดและเปิดให้บุคคลภายนอกมาใช้บริการได้ เช่น YMCA เป็นต้น

ที่พักของหน่วยงานราชการ ณ แหล่งท่องเที่ยว หมายถึงที่พักของหน่วยราชการต่างๆ ที่ตั้งอยู่ ณ สถานที่ทำการของหน่วยงานราชการซึ่งอยู่ในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพื่อไว้บริการนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก การจะเข้าพักต้องติดต่อกับหน่วยงานเจ้าของสังกัดก่อน เช่น ที่พักอุทยานแห่งชาติกรมป่าไม้ และเขื่อนต่างๆ ของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตและของกรมชลประทาน เป็นต้น